

שערי חכמה

"אלו מציאות"

סוגית עשויין כמגדלים

עריכה:

הר' תומר לבנון

שערי חכמה

תפילה לפני הלימוד

יהי רצון מלפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותיי שלא יארע דבר תקלה
על ידי ולא אכשל בדבר הלכה. וישמחו בי חברי,
שלא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא.
ולא על מותר אסור ולא על אסור מותר.
ולא יכשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם.
גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.
ומה ששגיתי כבר העמידני על האמת.
ואל תצל מפי דבר אמת עד מאוד.
כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

סערי חכמה

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא כה.

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

ג א מ"י פט"ו מהלכות
אברהם ה"ל כ סג עין
עד טו"ש ח"מ ס"י רכס
ספ"ק י"ב:
גא ב מ"י שם פט"ו
הלכה י סג שם
טו"ש שם ספ"ק ט:
גב ג מ"י שם הלכה ט
טו"ש שם ספ"ק ח:
גד ד מ"י שם הלכה יג
סג שם טו"ש ח"מ
ס"י רכס ספ"ק ט:
גד ה מ"י שם פט"ו ה"ל
ס"י רכס ספ"ק ט:
ג סג שם טו"ש שם
ספ"ק כ:
גה ו מ"י שם פט"ו ה"ל
טו סג שם טו"ש
סג שם ספ"ק ט:
גז ז מ"י שם פ"ד ה"ל
סג שם:
גח ח ט מ"י שם פט"ו
הלכה ט סג שם
טו"ש ח"מ ס"י רכס
ספ"ק ט:
גח י מ"י שם פט"ו ה"ל
סג שם טו"ש
ח"מ ס"י רכס ספ"ק י:
גכב כ מ"י שם טו"ש שם
ספ"ק י:
ס ל מ מ"י שם טו"ש
סג שם ספ"ק י:

לעני רש"י

אשכולי ש
אשכולי ש. מדרגות.

מוסף רש"י

כמגדלים

ה"י סימן. א"י משבטות זו
על גבי זו חייב להכריז.
פ"י כמגדלים מכוונות
אבנים זו על גבי זו אין
אחת עורפת על חבירתה.
מפורזין שלו האז אוו
שלחופי משלחפי שאק
מיושבות זו על גבי זו
אלא מקצתן עליה ומקצתן
יוצאה מעליה כגון כנפי
הכרובים כדג"ס בסוף
המכור את הבית ודלמא
שלחופי הוו משלחפי
אחריו ועיקרן כדמורגמי
בתרגום אר"י ישראל
שכל את ידיו שלחופי
לדוריה. אסקינן כל שאק
עשויים כמגדלים מפורזין
נינהו הו"ן שלו רוחא
לחא ומיצעו עילוייה
והוא עילוי מצעי זהו
כמגדלים. בעי ר' ירמיה
כשור או כשורה זה בצד זה.
כחצובה או כסולם מה ועלו בחיקו. פ"י כשיר עגול כצמידין דמחרגמי לה שירין. כשורה זה בצד זה.

הא בבבא וביחנא. פ"י רש"י דמנ"י כצוצא וכיתנא וקשה
דקמי מנא פירות ו"א דכיתנא אקרי פירי כדאמרינן
(בבבא ש"ס רבא) ויצא קין מפרי האדמה זרע פשתן הביא ודוחק
ונראה דמנ"י כצנא ופירי דל"ן הפירות מחוצרים יחד אילו
מן הכלי נפלו היה קצת נשאר מהם
צכלי אכל פשתן שקשור ביחד יכול
להיות שצכלי היה ופ"ל ור"ח פ"י
דפריך אמאי דקאמר מקצתן על גבי
קרקע חייב להכריז ורמינהו מנא
דבר כ"י צא בעל סימן ונטל את שלו
זכה המוצא צמה שצידו היינו מה
שצחץ אע"פ שיש צמיס קצת פירות
ואפילו בעל כלי אומר שטולן שלו
ולפי זה גרס כצמקתן הא והא
לדאשמיירי ציה:

שמעת מינה מנין הוי סימן.
אע"ג דפשיטא ליה
לעיל' מדמשקל הוי סימן מדה ומנין
נמי הוי סימן צעי לאוכוחי הכא
ממנ"י ולעיל (דף כד.) נמי דקמי
אכל מנא שנים חייב לא קאמר ש"מ
מנין הוי סימן א' (דל"א א"למנא ליה
צרייתא למפשט מינה) אי נמי דמאי
למדמי דמנין וחרוזא הוי סימן:
והוא שעשויין כמגדלין. אי מנין
הוי סימן צמה שעשויין
כמגדלין ידעין דדך הינוס הוי
וצתרי לא ק"י דצנצא מכריז אכל
אס מקוס הוי סימן אפילו צתרי
ועשויין כמגדלין ידעין דדך הינוס
הוי דאי צתרי אפי' עשויין כמגדלין
לא ידעין דדך הינוס הוי דאימור
דך נפילה הוי דאחרמי הכי
לקמן מאי פריך ש' (א"ר יוחנן)
אריז מלמא אפי' צתרי ק"י
דספיר משני טצנצא מכריז
הא גופא קשיא. אמנ"י לא
דמנין למימר ד' מנ
היינו פירוש דצצורי מעות:
כצני

מפוזרות הרי אלו שלו הא משלחפי שלחופי חייב להכריז אימא סיפא
עשויין כמגדלין חייב להכריז הא משלחפי שלחופי הרי אלו שלו תנא כל
שאי עשויין כמגדלין כמפוזרות קרי להו א' חנינא לא שנו אלא של שלשה
מלכים אבל של מלך אחד אינו חייב להכריז היכי דמי אי דעשויין כמגדלין
אפילו של מלך אחד נמי ואי דאין עשויין כמגדלין אפילו של שלשה
מלכים נמי לא אלא אי אתמר הכי אתמר לא שנו אלא של מלך אחד
דמי דעשויין כמגדלים רוחא תתאה ומציעא עילוייה וזוטא עילוייה מציעא
דאמרינן אנוחי אנחינהו אבל של מלך אחד דכולהו כי הדדי נינהו אע"ג
דמנחי אהדדי הרי אלו שלו אימר אתרמוי אתרמי ובהדי הדדי נפול
ורבי יוחנן אמר אפילו של מלך אחד נמי מכריז א' מאי מכריז
מנין מאי איריא תלתא אפי' תרין נמי אמר רבינא א' טבעא מכריז
ה"ל בעי ר' ירמיה כשיר מהו כשורה מהו כחצובה מהו כסולם מהו
ד' פשוט מהא חדא דאמר רב נחמן אמר רב אבהו ככל שאילו
מכנים לה קיסם ביניהן ונוטלם בבת אחת חייב להכריז בעי רב אשי

כאבני
כלאבני
כחצובה או כסולם מהו ועלו בחיקו. פ"י כשיר עגול כצמידין דמחרגמי לה שירין. כשורה זה בצד זה.

שלשה מטבעות זו ע"ג זו. צממא מפרש סימנייהו: ג"מ טעמא
דמנא כ"י. הסם הוא דאמר שהפירות לצעל הכלי: הא כלי
ולפניו פירות. הרי אלו הפירות של מואלן. ואע"פ שהכלי לצעל
הסימן את הכלי יחזיר ואת הפירות יעבד לו ולא אמרינן מהאי

מנא נפל: מקצתן צכלי כ"י. הדבר
מוכיח דהנך דעל גבי קרקע דהנך
הוא וחיזי להחזירם למי שיתן סימן
צכלי וכן מעות לצעל הכיס: ה"ג
מנא דבר שאין בו סימן צל דבר
שיש בו סימן. כגון מעות לפני כיס:
חייב להכריז. על הכל ויתנו המעות
לצעל הכיס: צא בעל סימן ונטל
אס שלו. את הכיס ואמר אין המעות
שלי וזה הלא צמעות: הא. דקמי
הרי אלו שלו: כצוצא ויפוטא.
גיגית מוטלת ופשתן לפניה דודאי
האי פשתן לאו מכוצא נפל דאי מינה
נפל הוה משמייר צה והוא הדין לכיס
ולפניו מעות מהאי טעמא. והא
דקמי חייב צנצא ופירי דעצדי
דשקרי ונפלי מינה כולו: הא
דקמי חייב צנצא. ואיכא
למימר הך דאצצרי מינה נפל:
והא דלא אשמייר. כיון דסתם צנא
יש לו אוגנין כפוליס למוכו אי ממוכו
נפל הוה משמייר ציה דלוגנין מעבדי
ליה: ה"ג הא ווא דלא אשמייר ציה
מודי: הא דאזים ליה אוגנין. לאו
מינה נפל דאי מינה נפל הוה
משמייר ציה מידי: ש"מ מנין הוי
סימן. דאי לאו הכי מאי סימן אירא:
כ"י צצורי פירות. דל"ן כלן מנין
א' מאי סימניה מקוס דכיון דצצורין
הינוס הוה ויהיז סימנא צמקוס
פלוני הנחתים: כ"י צצורי פירות.
סימני מנין א'. דהוי מדחי ליה לא הא
תפשוט ולא הא תפשוט: והוא
שעשויין כמגדלין. לקמיה מפרש
ששלתן צחצון זה מהו ומניח מלמטה
את הרצף ועליו את הצניט ועליון
הוא הרצף שצכולן כמגדלו זה העשוי
היסוד רחצ ומקצר ועולה וכי מנחי
הכי לאו דך נפילה הוה אלא דך
הינוס והיה דעמו לחזור ולטלן ושכח
הלך ונטל ומכריז וזה צא ונתן
סימן ואומר מגדלין הוי עשויין: ג'
מטבעות שאין דמויות הן לזו
צחצון: **משלחפי שלחופי**. מקצת
זו על חצירתה ומקצת על גבי
קרקע: **חייב להכריז**. אלמא כי
האי גוונא לאו דך נפילה הוא:
של שלשה מלכים. קס"ד של
הוי צורמיהס שות שכל מלך כותב
שמו וזורתו על מטבע שלו: **אי**
דעשויין כמגדלין. שאין שוין צחצון
ונומחים כמו שפירשית: **אפילו של**
מלך אחד. שזורת שלשתן שות:
של מלך אחד רעין שלשה מלכים.
כלומר רש"י של מלך אחד שזורת
שעשויין כמגדלין חייב להכריז. דכולהו כי הדדי נינהו. זה על זה ולא משלחפי: **אימור** [אחרמין]
אחרמין. דהכי נפל ואין זה הינוס וסימן אין לו צהס ואפי' מקוס דלא ידע היכן נפל: **אפי' של מלך אחד מכריז**. הואיל
ומטבעות הוו זו ע"ג זו יש כלן סימן דלא אחרמי דנפול הכי: ופירינן **מאי מכריז מנין**. כך וכן מטבעות מנאלי זה צא ונתן
סימן זו ע"ג זו מנאליס: **טבעא מכריז**. מטבעות מנאלי הלך מרי לאו סימנא הוא דמיעוט מטבעות צ': **כשיה**. מוטלן כעגול כאלעדה:
כשורה. זו אלל זו: **כחצובה**. כ' רגלי קנקן כל אחד כנגד אחר של שני: כה: °. **כסולם**. רוב אמנעי על החמחמן ורוב העליון על
האמנעי כמו מעלות שקרין אשכולינן: **פשוט מהא**. דר"י חדא: **כל שאילו מענים כ"י**. וכי הוו כסולם נעילס צתת אחת:

א' נפילת כג"ל. ט רש"י
ר"מ מ"י. א' לפירות
הכ"י והר"ש ק"י על
המשנה וע"ש. ד' נפילת
כ"ל. א' צ"ב ק"י. א' נפילת
רש"י. א' דף כג"ל.
א' ק"ל דכרייתא היא ומאי
אלמא מנא: מנא דמשקל,
(ט) ק"ל ל"ג.

הגהות הב"ח

(א) ג"מ טבני מנא:
(ב) רש"י ד"ה מני
צצורי ור"י ונאוי סימניה:
(ג) ד"ה מני צצורי ור"י
מנין הוא דמי:

הגהות הגר"א

[א] ג"מ רב פסא ור"י.
כ"י הרמב"ם פסק כטולא
אוקומתא דר"ס אלל דר"י
השמיטה. והר"ש ור"י
פסקו נג לר"י: [ב] שם
ואיכא הא ווא דלא
אשמייר צה מנין וליק
הא דל"ל אוגנין. לנא
הא דל"ל אוגנין. לנא
ואיכא הא ווא דלא
אוגנין וליק הא דמנהרי
אפי' לנא מרי הא דלא
מנהרי אפי' לנא מרי
ל"ל. (וכ"י מרש"י ד"ה
ווא כי דסתם צנא כי
אלל הר"ש גורס כגורסא
שלו ור"י ודבריו רכתי
צ"ח ס"י רכס ס"י כ"ה):
[ג] שם א"ר מנא כ"י.
כ"י ר"פ הרמב"ם ור"י
אלל הרמב"ם השמיטה
ק"ל דר"ס ר' יוחנן
פלגי אלכא דר"י מגדלא
וסקן כ"י יוחנן ור"י
(שמפרש כהרמב"ם ור"י
כ"י: [ד] שם (פשוט מנא
חדא דאמנא. א"ר ד'
מנא דאמנא ע"ס מ' מנא
שלחופי מוקפיש בעגולס
וכ"י הרמב"ם ל"ג לא אלל
גרסא אמר ר"י כי וסולם
לא אישפוטא וסמר ש"ע
כלן ו' צממא):

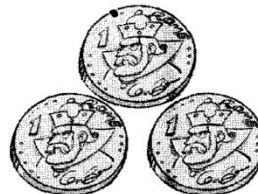
רבינו חננאל

מצא פירות בכלי או
כלי כמות שהוא ורבי
אמרי חנינא לזא דתנו
רבנן מנא כלי וליפני
פירות כיס ולפני מעות
הרי אלו שלו. מקצתן
בכלי ומקצתן בקרקע
חייב להכריז ואם בא
ישראל ונתן סימני והכל
נוטל גם הפירות וכן
כל כירצא בהן. ורמין
עלה הא דהניא מצא
דבר שאין בו סימן בצד
דבר שיש בו סימן א'
נוטל הדבר שיש בו
סימן וזה הלא דבר
שאין בו סימן. ויפוקין
שמוחזר גם הפירות בצא
דאית ליה אוגנין הן
כפופות לזכרה דאמרי
האי צנא איתחופא והני
פירי אישחפון מן הצנא
הני פירי (דאישחפון)
דאישחפון בגיה אוגניס
מנוסח מלחשפן בחיין

המצחיות

כחצובה או כסולם מהו ועלו בתיקו. פי' כשיר עגול כצמידין דמחרגמ' לו

וְשִׁנְיָה נוֹטֵל וּמַכְרִיז רַק נוֹטֵל הַדָּבָר וְכו' וַע"י בְּתוֹס' כֵּאן ד"ה הָא גִירְסַת רַבֵּינוּ וּפִירוּשׁוֹ.

שולחן ערוך

או שהיו אחד מכאן ואחד מכאן ואחד על גביהם כדי שאם יכניס קיסם ביניהם ינטלו בבת אחת חייב להכריז היו עשויין כשיר (פי' כאצעדה שהוא עגול רש"י) או כשורה או כחצובה (פי' כג' רגלי הקנקן כ: כל א' כנגד אויר של שני רש"י) ה"ז ספק ולא יטול

5

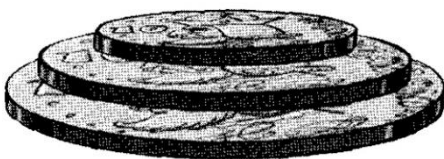

המילים בגמרא	הכותרת
שלושה מטבעות לא אב לא	ציטוט מהמשנה
	ההלכה שאמר ר"י
	יש ברייתא מסייעת
	הברייתא עצמה
	פתיחה לסתירה מתוך הברייתא
	הרישא של הברייתא
	הדיוק ממנה
	הסיפא של הברייתא
	הדיוק ממנה
	התירוץ

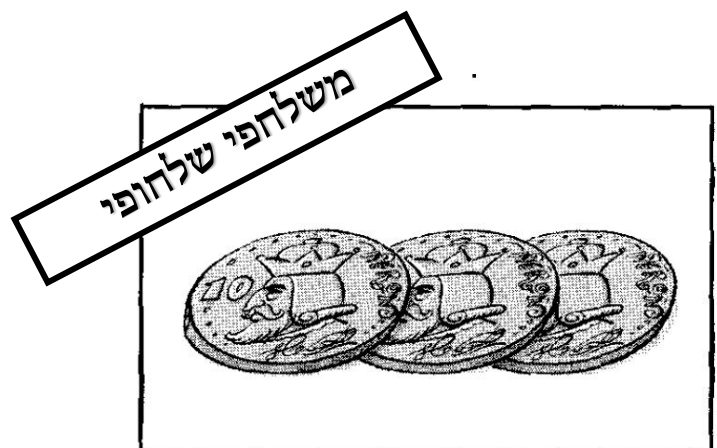
ג' מטבעות

שאלון דומות זו לזו
ברוחבן

כמגדלים

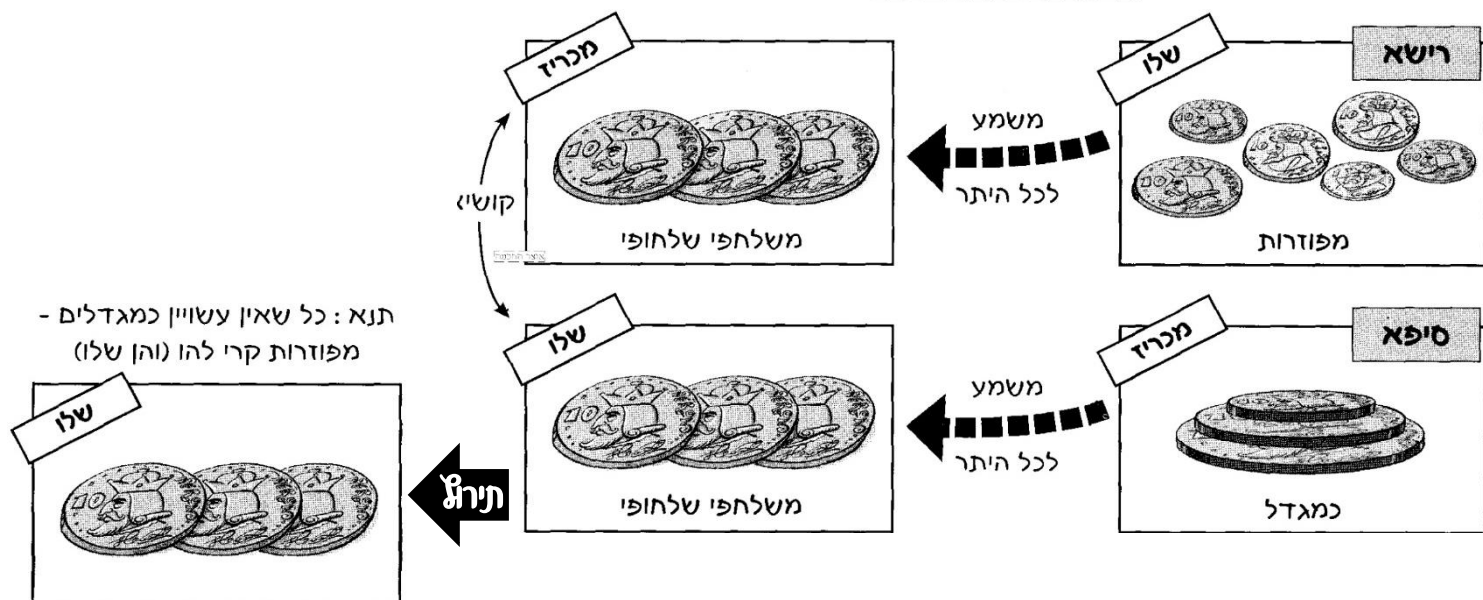

המילה	ביאורה
והוא	המדובר באשה (א' מלבעות)
לקמיה	
וכי	
מנחי	
הכי	
הא גופא קשיא	
הא	
משלחפי שלחופי	
אימא מסיפא	
תנא	
אלמא	
כי האי גוונא	

המחשה

קושיית משלחפי שלחופי

ההבנה הראשונה בדברי רבי חנינא

"לא שנו אלא של שלושה מלכים"

פי' מה ששנינו במשנה ג' מטבעות מדובר שהן של ג' מלכים שונים

שצורתם החיצונית שונה זה מזה מבלי להתייחס לגודלם

של שלשה מלכים - קס"ד שלא היו אורותיהם שוות שכל מלך כותב שמו ואותו על מטבע שלו

"אבל של מלך אחד אינו חייב להכריז"

פירוש שהם שווה לגמרי בכל מידה

אינו חייב להכריז – כלומר אין בהם סימן וממלא יש ייאוש בעלים.

:

שערי חכמה

מבנה הסוגיה-חלק ג

מלאו את הטבלה על פי הגמרא ובלשון הגמרא

דואמה

המילים בגמרא	הכותרת
אמר רבי חנינא לא שני אלא של א' מלכים אבל של מלך אחד אינו חייב להכריז.	דברי רבי חנינא
	פתיחה לשאלת בירור
	האפשרות הראשונה בבירור
	המסקנה
	האפשרות השנייה בבירור
	המסקנה
	פתיחה לבירור דעתו של ר"ח
	דברי ר"ח המתוקנים
	מבנה המגדל
	הדין והטעם לדין
	הדין בשל מלך אחד
	הטעם לדין
	דברי ר' יוחנן
	טעמו (לפי פירוש"י ד"ה:אפי')
	השאלה על דברי ר' יוחנן
	התירוץ

שערי חכמה

מה למדים מכאן ?

אתרמוי
אתרמי
ובהדי הדדי
נפול

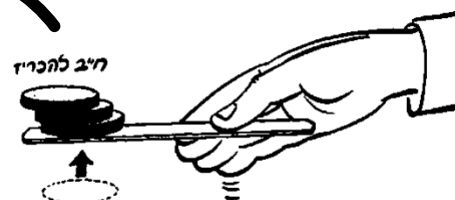
תשובות למחברת

חשיפת סיכום

העתיקו למחברת מתוך הארץ
את הקטע התואם
לתמונה הזו!

צרו במחברת את הספקות של רבי ירמיה

הא גיפא קשיא

פתיחה לסתירה פנימית בתוך ברייתא או משנה, להבדיל מ"ורמינהו" שהוא פתיחה לסתירה ממקור אחר.

אלא

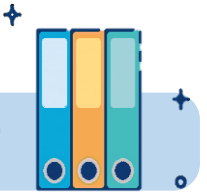
מילה זו מופיעה אחרי דחייה של תירוץ וכיו"ב ומשמעותה שחוזרים בנו ממה שנאמר קודם לכן ועכשיו אומרים דבר חדש.

אי אתמר הכי אתמר

כשנאמר דבר בשם תנא או ברייתא ויש קושי על הדברים, והתנא לא מבאר את דבריו לאור הקושיא, הגמרא מבארת את דברי אותו התנא על מנת שלא תהיה קושיא.

שערי חכמה

מסירת סיכום

ציטוט מפתח

ר"י מקדאפ

רבי חנינא

רבי יוחנן

פליטות פסוק מדברי רבי נחמן

דברי רבי אלי

שערי חכמה

א ב ארמית שפה קלה

ג	ש	ר	י	י	א	ה	א	ג	ו	פ	א	ק	ש	י	א	ד	ה	ל	נ
ת	ט	ד	ד	ת	ג	י	ת	ח	כ	ה	מ	ע	ע	ח	ב	ב	צ	י	ו
ו	ש	ש	ד	ח	ר	א	ר	א	ז	א	ל	מ	א	י	מ	כ	ר	י	ז
י	א	ה	ה	ו	ס	י	ס	ת	י	מ	ע	ו	ל	ו	ת	ת	א	ד	ח
ת	נ	א	י	ז	ח	מ	נ	א	מ	ר	ס	ז	כ	נ	ל	ו	פ	נ	ח
ר	ו	ח	כ	כ	ש	ר	י	ו	ד	ו	פ	ח	ז	ד	ב	ת	ת	א	ה
ג	א	ז	צ	ח	י	ר	ל	ק	פ	ר	י	ר	ד	פ	ע	ש	ת	נ	ז
ע	ו	ש	ה	ט	י	ד	א	ב	ט	מ	ש	י	ה	ב	ש	ג	ס	י	מ
ח	מ	ג	ה	א	א	ג	מ	ת	ב	ק	נ	ה	א	ע	כ	צ	ת	ר	נ
ש	ר	ט	ע	ב	נ	ת	ז	י	ע	י	ש	ז	א	י	א	ס	ז	ח	א
י	י	ת	כ	נ	ו	י	ח	כ	א	ט	ה	ל	ג	מ	ת	ר	פ	א	ר
י	מ	נ	י	י	ח	ט	ש	צ	ה	ו	ל	מ	ל	נ	ר	ר	מ	ט	ח
מ	ס	נ	י	ה	י	מ	צ	י	ע	א	ח	ד	א	ט	פ	ז	מ	ו	ב
נ	ה	ד	נ	א	א	ר	ע	ד	ש	פ	ח	פ	פ	ע	ו	ט	ק	י	מ
ו	מ	ק	ז	ז	נ	ב	ד	נ	ש	ו	ק	נ	י	ת	ק	ק	ח	ע	א
ט	ג	ק	ט	ד	ח	ק	ו	ג	ג	ק	ד	ס	ס	י	ג	ז	ה	י	נ
ד	ל	כ	ג	ז	י	ת	ב	ל	י	י	ד	ע	א	מ	ז	ח	ת	ל	מ
ע	ס	ז	ו	ה	נ	ל	ר	ק	ג	ר	ס	י	מ	פ	י	ה	ז	ו	ס
ח	ה	ט	ק	ט	ה	ת	ז	ד	א	מ	ת	ב	י	ק	ה	ס	ע	י	ז
ס	א	א	נ	כ	ו	א	נ	פ	ו	ל	מ	ט	א	ח	ה	ב	ג	ה	צ

אמור	דבר זה בעצמו קשה
קרה מקרה	הרי
נפלו	אמור את הסיפא
מה מכריז	התנא
מה ראית	מה שנכתב במשנה
שלוש	איך מדובר
שתיים	הרחב
מטבע	בתחתית
שאל	האמצעי
אחד	מעליו
אולי	צר וקטן
הוציא	דאמרינן
איש	הניחו אותם
אחר	שכולם
נפל	אותו דבר
	הם

שערי חכמה

חכמי ישראל

תנאים ואמוראים המוזכרים בפרק

רבי ירמיה

תקופתו וחיייו:

רבי ירמיה נולד בבבל ועלה לארץ ישראל בעודו נער. רבי ירמיה הפך להיות מחכמי ארץ ישראל המובהקים עד כדי כך שמקובל שבכל מקום שנזכר בגמרא "אמרי במערבא" (כלומר אמרו בארץ ישראל), הכוונה היא לרבי ירמיה.

רבותיו וחבריו:

רבו המובהק של רבי ירמיה היה רבי זירא, רבותיו הנוספים היו רבי אמי ורבי אסי ורבי חייא בר אבא, כשהתגברו רדיפות הרומאים עברה ישיבתו של רבי אמי לעיר קיסרי לחסות בצילו של רבי אבהו שהיה מקורב למלכות וגם רבי ירמיה עבר עמהם ושם קיבל הרבה מרבי אבהו שחיבבו מאוד עד שקראו "ירמיה בני".

שאלותיו הרבות:

רבי ירמיה ידוע כמי שהרבה לשאול שאלות על מקרים שנראו ממש רחוקים מהמציאות עד שאפילו פעם אחת הרחיקו אותו מבית המדרש בעקבות שאלותיו.